

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

07 липня 2020 року

м. Київ

№ 94

Про затвердження Змін до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України

Відповідно до статей 7, 15, 41, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 68 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою вдосконалення порядку бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами в банках України Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Затвердити Зміни до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 20 жовтня 2004 року № 495, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 08 листопада 2004 року за № 1425/10024 (зі змінами), що додаються.

2. Департаменту бухгалтерського обліку (Богдан Лукасевич) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Романа Борисенка.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

В. о. Голови

Катерина РОЖКОВА

Інд. 60

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
07 липня 2020 року № 94

Зміни до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими
коштами та банківськими металами в банках України

1. Пункти 1.2, 1.4 глави 1 викласти в такій редакції:

“1.2. Ця Інструкція визначає порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України (далі – банки) типових операцій з готівкою в національній та іноземній валютах під час здійснення касових операцій з приймання та видачі готівки клієнтам, операцій з інкасації готівки, підкріплення банків готівкою національної валюти, під час передавання готівки між банками, між банками та інкасаторськими компаніями, вилучення з обігу сумнівних банкнот (монет) та надсилання їх на дослідження, здійснення валютно-обмінних операцій банку, операцій з пам’ятними та інвестиційними монетами, банківськими металами в касах банків.”;

“1.4. Бухгалтерський облік операцій банків з готівкою здійснюється за відповідними балансовими та позабалансовими рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11 вересня 2017 року № 89 (зі змінами).”.

2. У главі 2:

1) у пункті 2.2:

абзаци другий, восьмий викласти в такій редакції:

“приймання готівки від юридичних осіб для зарахування на їх рахунки:”;

“приймання готівки від фізичних осіб для зарахування на їх рахунки:”;

абзац десятий після цифр “2620” доповнити цифрами “, 2622”;

абзац тринадцятий доповнити цифрами “, 2909”;

2) у пункті 2.3:

абзац п’ятий викласти в такій редакції:

“видача готівки фізичним особам з їх рахунків”;

абзац шостий після цифр “2620” доповнити цифрами “, 2622”;

3) абзац третій пункту 2.6 викласти в такій редакції:

“Кредит – рахунки групи 651”;

4) у пункті 2.9:

абзац перший викласти в такій редакції:

“2.9. Банк відображає в бухгалтерському обліку операції з інкасації готівки клієнтів такими бухгалтерськими проводками:”;

абзаци четвертий, десятий доповнити цифрами “, 1200, 1600, 2650”;

абзац дванадцятий доповнити цифрами “, 2650,”.

3. Назву глави 3 викласти в такій редакції:

“3. Облік операцій з підкріплення банків готівкою Національним банком”.

4. Главу 4 викласти в такій редакції:

“4. Облік операцій з передавання готівки між банками, між банками та інкасаторськими компаніями

1. Банки відображають у бухгалтерському обліку операції з передавання готівки між банками, між банками та інкасаторськими компаніями згідно з обліковою політикою банку.

2. Банки відображають в бухгалтерському обліку операції з передавання/отримання готівки за наявності попередньої оплати такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця 1

Бухгалтерські проводки в банку – отримувачі готівки

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1811	1200, 1500, 1600	переказ банком коштів у разі отримання готівки від іншого банку
2	2807	1200, 2606	переказ банком коштів у разі отримання готівки від інкасаторської компанії
3	1001, 1002, 1004	1811	отримання готівки від банку
4	1001, 1002, 1004	2807	отримання готівки від інкасаторської компанії

Таблиця 2

Бухгалтерські проводки в банку, що передає готівку

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500	1911	отримання попередньої оплати за готівку від банку її отримувача
2	1200, 2606	2907	отримання попередньої оплати за готівку від інкасаторської компанії

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
3	1911	1001, 1002, 1004	видача готівки уповноваженій особі банку-отримувача
4	1007	1001, 1002, 1004	видача готівки через підрозділ інкасації банку
5	1911	1007	закриття кредиторської заборгованості після отримання повідомлення банку-отримувача про отримання готівки
6	2907	1001, 1002, 1004	видача готівки уповноваженій особі інкасаторської компанії

3. Банки відображають у бухгалтерському обліку операції з передавання/отримання готівки та переказ коштів за готівку такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця 1

Бухгалтерські проводки в банку, що передає готівку

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1007	1001, 1002, 1004	відправлення готівки до іншого банку
2	1811	1007	вимога до банку – отримувача готівки
3	2807	1001, 1002, 1004	видача готівки уповноваженій особі інкасаторської компанії
4	1200, 1500, 1600	1811	отримання коштів від банку-отримувача
5	1200, 2606	2807	отримання коштів від інкасаторської компанії

Таблиця 2

Бухгалтерські проводки в банку – отримувачі готівки

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1001, 1002, 1004	1911	отримання готівки від підрозділів інкасації банку
2	1001, 1002, 1004	2907	отримання готівки від уповноваженої особи інкасаторської компанії

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
3	1911	1200, 1500, 1600	переказ коштів банку за отриману готівку
4	2907	1200, 2606	переказ коштів інкасаторській компанії за отриману готівку

4. Банк обліковує недостачу готівки, виявлену в разі отримання/передавання готівки в упаковці іншого банку, до часу її відшкодування за балансовим рахунком 1811 Плану рахунків.

Банк має обліковувати недостачу готівки, що виявлена в упаковці інкасаторської компанії за балансовим рахунком 2807 Плану рахунків.

5. Банк відображає в бухгалтерському обліку операції з відшкодування сум недостачі такими проводками:

Таблиця 1

Бухгалтерські проводки в банку – отримувачі готівки

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1811	1001, 1002	вимога до банку щодо відшкодування суми недостачі
2	2807	1001, 1002	вимога до інкасаторської компанії щодо відшкодування суми недостачі
3	1200, 1500, 1600	1811	відшкодування банком суми недостачі
4	1200, 2606	2807	відшкодування інкасаторською компанією суми недостачі

Таблиця 2

Бухгалтерські проводки в банку, що передав готівку

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	7399 9617	1911 991	віднесення на витрати банку суми недостачі одночасно сума недостачі до встановлення винної особи
2	1911	1200, 1500	переказ суми відшкодування банку – отримувачу готівки

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
3	3552	6399	після встановлення винної особи
4	1001, 1002, 1200, 1500, 2620	3552	погашення недостачі винною особою
	991	9617	одночасно списання суми недостачі після її погашення

6. Банк відображає в бухгалтерському обліку переказ надлишку готівки, виявленої в упаковці іншого банку/інкасаторської компанії такими проводками:

Таблиця 1

Бухгалтерські проводки в банку – отримувачу готівки

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1001, 1002	1911, 2907	оприбуткування надлишку готівки в касу банку
2	1911	1200, 1500, 1600	переказ коштів банку на суму надлишку готівки
3	2907	1200, 2606	переказ коштів інкасаторській компанії на суму надлишку готівки

Таблиця 2

Бухгалтерські проводки в банку, що передав готівку

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1200, 1500	6399	визнання доходів банку на суму надлишку готівки

7. Бухгалтерський облік операцій з передавання готівки між банком і його філіями (відділеннями) та між філіями (відділеннями) одного банку визначається банком самостійно з урахуванням його облікової політики з дотриманням вимог законодавства України, цієї Інструкції.

Під час здійснення розрахунків за готівку в бухгалтерській моделі використовуються рахунки 3906 “Дебіторська заборгованість за операціями з готівкою між філіями банку” та 3907 “Кредиторська заборгованість за операціями з готівкою між філіями банку”.

8. Банк відображає операції з передавання готівки на зберігання інкасаторській компанії та її повернення такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1006	1001, 1002	передавання готівки на зберігання інкасаторській компанії
2	1001, 1002	1006	повернення готівки після зберігання інкасаторською компанією

5. У главі 7:

1) абзац сьомий пункту 7.4 викласти в такій редакції:

“на суму різниці між вартістю купленого банківського металу за поточною обліковою ціною, встановленою Національним банком, та його вартістю за курсом купівлі:”;

2) абзац одинадцятий пункту 7.5 викласти в такій редакції:

“на суму різниці між вартістю проданого банківського металу за поточною обліковою ціною, встановленою Національним банком, та його вартістю за курсом продажу (якщо ці курси не збігаються):”;

3) пункт 7.9 викласти в такій редакції:

“7.9. Обмін банківських металів (надходження до банку злиwkів банківського металу однієї ваги та вибуття злиwkів того самого металу іншої ваги, які є еквівалентними за загальною вагою та вартістю за обліковою ціною, встановленою Національним банком) у бухгалтерському обліку не відображається:”.

6. Главу 8 викласти в такій редакції:

“8. Облік операцій з пам’ятними та інвестиційними монетами, що мають гривневий номінал і виконують функцію засобу платежу

1. Банк відображає переказ коштів Національному банку за пам’ятні та інвестиційні монети, що мають гривневий номінал і виконують функцію засобу платежу (далі – пам’ятні та інвестиційні монети), такою бухгалтерською проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1819	1200	переказ коштів за пам'ятні та інвестиційні монети

2. Банк відображає в бухгалтерському обліку оприбуткування пам'ятних та інвестиційних монет такими бухгалтерськими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1001, 1002 1101, 1102 3500	1819	за номінальною вартістю монети; на суму вартості банківського металу; на суму різниці між відпускною ціною Національного банку і номінальною вартістю монети та вартістю банківського металу; за відпускною ціною Національного банку

3. Банк здійснює переоцінку вартості банківського металу (пам'ятних та інвестиційних монет) під час кожної зміни облікової ціни, що встановлена Національним банком, відповідно до пунктів 1–3 глави IX Інструкції з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 17 листопада 2004 року № 555, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29 листопада 2004 року за № 1511/10110 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 05 листопада 2013 року № 437) (зі змінами).

4. Банк відображає в бухгалтерському обліку операції з реалізації пам'ятних та інвестиційних монет клієнтам (банкам) такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1001, 1002, 1200, 2600, 2620, 2650	1919, 2909	отримання коштів від клієнтів (банків) за пам'ятні та інвестиційні монети за відпускною ціною банку

Продовження таблиці

1	2	3	4
2	1919, 2909	1001, 1002 1101, 1102 3500 6399	видача клієнтам (банкам) пам'ятних та інвестиційних монет: за відпускною ціною банку; за номінальною вартістю монети; на суму вартості банківського металу; на суму різниці між відпускною ціною Національного банку і номінальною вартістю монети та вартості банківського металу; на суму різниці між відпускною ціною банку і відпускною ціною Національного банку

5. Банк відображає в бухгалтерському обліку операції з використання пам'ятних та інвестиційних монет на представницькі цілі такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	7454	1001, 1002 1101, 1102 3500	за відпускною ціною Національного банку; за номінальною вартістю монети; на суму вартості банківського металу; на суму різниці між відпускною ціною Національного банку і номінальною вартістю монети та вартістю банківського металу

6. Банк відображає в бухгалтерському обліку пам'ятні та інвестиційні монети, передані банкам Національним банком на реалізацію без попередньої оплати на підставі укладеного договору, такою проводкою:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	9819	991	оприбуткування пам'ятних та інвестиційних монет за номінальною вартістю монет

7. Банк відображає в бухгалтерському обліку операції з реалізації пам'ятних та інвестиційних монет клієнтам (банкам) такими проводками:

Таблиця

№ з/п	Дебет	Кредит	Примітка
1	2	3	4
1	1001, 1002, 1200, 2600, 2620, 2650	1919, 2909	отримання коштів від клієнтів (банків) за пам'ятні та інвестиційні монети за відпускною ціною банку
2	991 1919, 2909	9819 1919 6399	видача клієнтам (банкам) пам'ятних та інвестиційних монет: за номінально вартістю монет; за відпускною ціною банку; за відпускною ціною Національного банку; на суму різниці між відпускною ціною банку і відпускною ціною Національного банку
3	1919	1200	переказ коштів Національному банку за реалізовані пам'ятні та інвестиційні монети
4	991	9819	повернення банком Національному банку нереалізованих монет за номінальною вартістю монет

..